

८. अभ्यासक्रम :-

अ.क्र.	विषय
१	मराठी :- सर्वसामान्य शब्दसंग्रह, वाक्यरचना, व्याकरण, म्हणी व वाक्यप्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग, तसेच उतान्यावरील प्रश्नांची उत्तरे
२	इंग्रजी :- Common Vocabulary, Sentence structure, Grammar, Use of idioms and Phrases and their meaning and comprehension of passage.
३	सामान्यज्ञान :- १) भारतीय संघ राज्य व्यवस्था, भारतीय राज्यघटना, स्थानिक स्वराज्य संस्था, कार्यकारी मंडळ, न्यायमंडळ व विधीमंडळ इत्यादी. घटना कशी तयार झाली आणि घटनेच्या प्रस्तावने मागची भूमिका व तत्वे, घटनेची महत्वाची कलमे/ ठळक वैशिष्ट्ये केंद्र व राज्य संबंध, निधर्मी राज्य,मूलभूत हक्क व कर्तव्ये, राज्याच्या धोरणांची मार्गदर्शक तत्वे-शिक्षण, युनिफॉर्म सिव्हिल कोड, स्वतंत्र न्यायपालिका, राज्यपाल, मुख्यमंत्री व मंत्रिमंडळ कर्तव्ये, अधिकार व कार्य, राज्य विधीमंडळ,विधानसभा, विधान परिषद व त्यांचे सदस्य, अधिकार, कार्य व कर्तव्ये, विविध समित्या इत्यादी. २) आधुनिक भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा इतिहास - सामाजिक व आर्थिक जागृती (१८८५-१९४७) महत्वाच्या व्यक्तींचे कार्य, समाज सुधारकांचे कार्य, स्वातंत्र्यपूर्व भारतातील सामाजिक जागृतीतील वर्तमान पत्रे, शिक्षणाचा परिणाम, स्वातंत्र्य पूर्व काळातील इतर समकालीन चळवळी, राष्ट्रीय चळवळी. ३) भारताचा व महाराष्ट्राचा भूगोल- महाराष्ट्राचा व भारताचा प्राकृतिक (Physical) भूगोल, मुख्य प्राकृतिक (Physiographic) विभाग, हवामान शास्त्र (Climate) पर्जन्यमान व तापमान, पर्जन्यातील विभागवार बदल, नद्या,पर्वत,पठार,विविध भूरूपे,राजकीय विभाग,प्रशासकीय विभाग, नैसर्गिक संपत्ती, वने व खनिजे ,मानवी व सामाजिक भूगोल,लोकसंख्या, लोकसंख्येचे स्थानांतर (Migration of Population) व त्याचे उगम (Source) आणि इष्ट स्थानावरील (Destination) परीणाम, ग्रामीण वस्त्या व तांडे, इ पोपडपट्या व त्यांचे प्रश्न ४) पर्यावरण- मानवी विकास व पर्यावरण, पर्यावरण पूरक विकास, नैसर्गिक साधन संपत्तीचे संधारण विशेषतः वनसंधारण, विविध प्रकारचे प्रदूषणे व पर्यावरणीय आपत्ती, पर्यावरण संवर्धनात कार्यरत असलेल्या राज्य / राष्ट्र / जागतिक पातळीवरील संघटना / संस्था इत्यादी ५) सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान अ) भौतिकशास्त्र (Physics) ब) रसायनशास्त्र (Chemistry) क) प्राणिशास्त्र (Zoology) ड) वनस्पतीशास्त्र (Botany) इ) दूरसंवेदन, हवाई व ड्रोन छायाचित्रण, भौगोलिक माहिती प्रणाली व त्याचे उपाययोजन (Remote Sensing, Aerial & drone Photography, Geographic information system (GIS) and Its application etc) फ) माहिती व संप्रेषण तंत्रज्ञान (Information & Communication Technology)

६) अर्थव्यवस्था व नियोजन, विकास विषयक अर्थशास्त्र

१ समग्रलक्षी अर्थशास्त्र

- १.१ समग्रलक्षी अर्थशास्त्र १.२. वृद्धी आणि विकास १.३.सार्वजनिक वित्त
१.४. आंतरराष्ट्रीय व्यापार आणि आंतरराष्ट्रीय भांडवल.

२. भारतीय अर्थव्यवस्था

- २.१ भारतीय अर्थव्यवस्था, भारतीय अर्थव्यवस्थेची आव्हाने व आर्थिक सुधारणा.
२.२ भारतीय शेती व ग्रामिण विकास २.३ सहकार २.४ मौद्रिक व वित्तीय क्षेत्र
२.५ सार्वजनिक वित्त आणि वित्तीय संस्था २.६ उद्योग व सेवाक्षेत्र
२.७ पायाभूत सुविधा विकास २.८ आंतरराष्ट्रीय व्यापार आणि भांडवल
२.९ महाराष्ट्राची अर्थव्यवस्था

७) चालू घडामोडी

जागतिक तसेच महाराष्ट्रासह भारतातील

८) माहिती अधिकार अधिनियम, २००५ (As updated)

४ बुद्धिमापन चाचणी

१) सामान्य बुद्धिमापन व आकलन

उमेदवार किती लवकर अचूकपणे विचार करू शकतो हे आजमावण्यासाठीचे प्रश्न

२) अंकगणित व सांख्यिकी

बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, दशांश, अपूर्णांक, टक्केवारी इत्यादी